

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми історії Польщі

Освітньо-наукова програма “Середня освіта. Історія” :
другий (магістерський) рівень

Спеціальність **Середня освіта. Історія**

Галузь знань **03 Педагогічні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
історії Центральної та Східної Європи
і спеціальних галузей історичної науки,
протокол №1 від “27” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми історія Польщі
Викладач (-і)	Комар Володимир Леонович, д. і. н., проф.
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-46
E-mail викладача	wolodymyr.komar@gmail.com

Формат дисципліни	Дисципліна за вибором студентів
Обсяг дисципліни	3 кредитів, 12 годин лекцій, 18 годин семінарських занять
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю), або ж щопонеділка після занять з 13.30 до 15.00 о 615 аудиторії.
2. Анотація до курсу	
<p>“Актуальні проблеми історії Польщі” є дисципліною за вибором студентів, яка необхідна для розуміння історичних обставин формування та еволюції польської державності. Передбачає короткий і змістовний аналіз схеми підготовки студентів згідно навчальної програми з курсу “Актуальні проблеми історії Польщі”. Лекційні та семінарські заняття допоможуть студентам глибше засвоїти вузлові питання історичного розвитку польського народу, ознайомитися з джерелами та історіографією. На семінарських заняттях студенти оволодівають основами наукового дослідження, навчаються самостійно оцінювати історичні події, висловлювати і аргументувати власні думки.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета дисципліни “Актуальні проблеми історії Польщі” полягає в тому, щоб, спираючись на методологічні принципи історичної науки, використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувані у студентів знання про головні етапи та події в історії Польщі. Розглянути основні соціальні, економічні, політичні та культурні процеси, проаналізувати труднощі, здобутки та специфіку в процесі формування польської державності.</p> <p>Польські землі у давнину. Утворення Польської держави за Мешка I. П Польські князівства в період політичної роздробленості. Утворення Речі Посполитої. Криза політичного устрою Польщі у другій половині XVII – XVIII ст. Економіка та культура. Поділи Речі Посполитої. Національно-визвольна боротьба поляків за відновлення незалежності. Утворення Герцогства Варшавського. Політичний устрій Королівства Польського. Польські землі у складі Росії, Австро-Угорщини і Німеччини. Утворення польських політичних партій. Юзеф Пілсудський і Роман Дмовський. Відродження незалежної Польщі 11 листопада 1918 р. Політичне, економічне і культурне життя поляків у міжвоєнний період. Польські землі у Другій світовій війні. „Лондонський табір”. „Волинська трагедія”. Утворення Польської Народної Республіки. Крах комуністичної системи. Польща на сучасному етапі. Українсько-польські відносини.</p> <p style="text-align: center;"><i>Вимоги до знань та вмінь:</i></p> <p><i>Студент повинен знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи формування державності на польських землях; • хронологію подій польської історії; • терміни і поняття, які використовуються в курсі історія Польщі; • суспільно-політичні, економічні та культурні процеси в польських землях; • періодизацію історичного процесу розвитку польської державності; • етапи формування польського етно- та націогенезу; • історичні умови розвитку польської культури. <p><i>Студент повинен уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати історичні події, явища і факти; • використовувати категорійно-понятійний апарат історичної науки; • самостійно добирати джерела та довідникові матеріали з історії Польщі; <p>вільно дискутувати на суспільно-політичні теми;</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Компетенції соціально-особистісні: –здатність та сприйняття концепцій етногенезу та націєтворення; –здатність до виокремлення та синтезу; –здатність до історіографічного аналізу етнополітичних конфліктів у слов'янських народів; –адаптованість стратегії</p>	

етнозахисного націоналізму. **Загально-наукові компетентності:** – базові уявлення про універсально-сакральні функції державницької ідеології; – базові основи імперських та національних компонентів зовнішньополітичних доктрин. Інструментальні компетентності: – навички визначення кризових етнополітичних факторів; – дослідницькі навички; – знання джерел з історії слов'янських народів, їхнього державотворення; суспільно-політичних, економічних та культурних особливостей історичного розвитку; головні ідеологічні засади та специфіку; відповідної історичної термінології; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства. Знати : Факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого польського народу; Особливості історичного, соціологічного, економічного, політологічного та культурологічного аналізу подій, явищ і процесів європейської і світової історії; Взаємозв'язок і особливості історії Польщі та України; Періодизацію історії регіону; Сучасні версії і трактування найважливіших проблем історії слов'янських країн; Особливості історичного шляху слов'янських народів, її роль у світі. Вміти: Проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу; Критично аналізувати джерела історичної інформації; Систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу; Аналізувати історичну інформацію, надану у різних знакових системах (текст, карта, таблиця, схема); Формувати власний алгоритм виконання історично-пізнавальних завдань; Брати участь у дискусіях з історичної проблематики, формулювати власну позицію з обговорюваних проблем; Порівнювати висвітлення подій, явищ і процесів в історичних джерелах та у літературних пам'ятках. Використовувати у професійній і соціальній діяльності. **Професійні компетентності:** – вміння аналізувати історичні процеси, події, факти; – здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами та довідниковими матеріалами з всесвітньої історії; – здатність виявляти актуальні проблеми слов'янських народів у новий час; – здатність виокремлювати спільне і відмінне в процесах етногенезу та державотворення в зовнішньополітичних стратегіях європейських держав; – здатність аналізувати й обґрунтовувати складові ідеології державотворення.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	Спеціальність Середня освіта. Історія	1	вибірковий

Тематика курсу

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальну і самостійну роботу
Тема №1. Формування Давньопольської держави.	2	–	–
Тема №2. Утворення і розвиток Польського князівства у X – XI ст.	–	2	–
Тема №3. Політична роздробленість	–	–	2

польських земель.				
Тема №4. Польща за правління Казимира III Великого (1333 – 1370 рр.)	–	–	2	
Тема №5. Зовнішня політика Болеслава I Хороброго	–	–	2	
Тема №6. Суспільно-політичний устрій давньої Польщі	–	–	2	
Тема №7. Колонізація на німецькому праві	–	–	2	
Тема №8. Польська культура X – XIV ст.	–	–	2	
Тема № 9. Польща під владою династії Ягайлонів	2	–	–	
Тема № 10. Кревська унія.	–	–	2	
Тема №11. Грюнвальдська битва.	–	–	2	
Тема №12. Фільварково-панщинна система.	–	–	2	
Тема №13. Польща під владою виборних королів.	–	2	–	
Тема №14. Утворення Речі Посполитої.	2	–	–	
Тема №15. Проблеми становлення Речі Посполитої.	–	2	–	
Тема №16. «Шляхетська демократія в Польщі».	–	–	2	
Тема №17. «Золотий вік» в історії Польщі.	–	–	2	
Тема №18. Реформаційний рух.	–	–	2	
Тема №19. Контрреформація.	–	–	2	
Тема №20. Культура.	–	–	2	
Тема №21. Польща в період бездержавного існування.	2	–	–	
Тема №22. Поділи Речі Посполитої в кінці XVIII ст.	–	2	–	
Тема №23. Польські землі в першій половині XIX ст.	–	2	–	
Тема №24. Польські землі в другій половині XIX ст.	–	2	–	
Тема №25. Королівство польське.	–	–	2	
Тема №26. Діяльність князя Адама Єжи Чарторийського.	–	–	2	
Тема № 27. Повстання 1847 р. в Краківській республіці.	–	–	2	
Тема №28. Польська культура у першій половині XIX ст.	–	–	2	
Тема №29. Теорія органічної праці.	–	–	2	
Тема №30. Привісленський край.	–	–	2	
Тема №31. Діяльність польських консерваторів.	–	–	2	
Тема №32. Зародження польського	–	–	2	

соціалістичного руху.				
Тема №33. Зародження польського націоналістичного руху.	–	–	2	
Тема №34. Польська культура у другій половині XIX ст.	–	–	2	
Тема №35. Польща в першій половині XX ст.	2	–	–	
Тема №36. Польсько-українські відносини у 1918 – 1926 рр.	–	2	–	
Тема №37. Польща у Першій світовій війні.	–	–	2	
Тема №38. Польща в період «парламентської демократії».	–	–	2	
Тема №39. Польща в період «санаційної диктатури».	–	–	2	
Тема №40. Польща у Другій світовій війні.	–	2	–	
Тема №41. Польща в другій половині XX – початку XXI ст.	2	–	–	
Тема №42. Польська Народна Республіка.	–	–	2	
Тема №43. Утворення III Речі Посполитої.	–	–	2	
Тема №44. Польща на сучасному етапі.	–	2	–	
Тема №45. Польсько-українські відносини на сучасному етапі.	–	–	2	
Разом за 6 семестр	12	18	60	

6. Система оцінювання курсу

Шкала перерахування оцінок

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	відмінно	5	A	зараховано
81-89	добре	4	B	
71-80			C	
61-70	задовільно	3	D	
51-60			E	
25-50 (50-100)	Допускається до здачі іспиту (виставляється залік)			
0-25 (0-50) (за роботу в семестрі)	незадовільно (оцінка автоматично виставляється у відомість)	2	FX	Не зараховано
Сума балів по талону № 1, 2 0-50	незадовільно	2	FX	
Сума балів по талону № 3 0-50	незадовільно	2	F	

Загальна система оцінювання курсу	Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи. Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить до заліку:				
	Поточний контроль	Контрольн а роботи	Колоквіу м	Самостійн а робота	Всього
	35 балів	30 балів	20 балів	15 балів	100 балів
Семінарські заняття (поточний контроль)	<p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від “1” до “5”. Позначення “0” виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через непідготовленість, або через відсутність на занятті без поважної причини, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Підсумкова кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях визначається як середнє арифметичне помножене на коефіцієнт. Середнє арифметичне визначається як сума набраних студентом балів поділена на кількість занять, в яких він брав участь і був оцінений. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при вирахуванні середнього арифметичного. Кожен студент зобов’язаний взяти активну участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.</p> <p>Пропущене з поважних причин заняття студент може “відпрацювати” у формі, визначеній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на середній арифметичний бал студента. Як правило “відпрацювання” проходить у вигляді написання і захисту реферату на визначену викладачем тему (вимоги до додаткової реферативної роботи встановлюються викладачем та кафедрою окремо).</p>				
Вимоги до контрольної роботи	<p>Написання контрольної роботи є обов’язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни. Такий студент має змогу скласти екзамен за талоном № 2, але для цього він повинен виконати передбачене кафедрою завдання. Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології. Критерії оцінювання завдань на контрольній роботі (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):</p>				
	Завдання		Кількість балів		
	1 теоретичне		10 балів		
	2 теоретичне		10 балів		
	3 практичне		5 балів		
	4 знання термінів		3 бали		

	5 знання хронології	2 бали
Колоквіум	Оцінювання рівня засвоєння цілого блоку питань, що виноситься на самостійне вивчення студентів відбувається у вигляді усного колоквіуму. Перелік питань додається. Критерії оцінювання колоквіуму (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів)	
	Критерії	Бали
	глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії	16-20 балів
	правильна стисла відповідь	12-15 балів
	поверхова відповідь	8-11 балів
	поверхова відповідь з наявністю окремих помилок	4-7 балів
	розкриття окремого аспекту питання	1-3 бали
	неправильна відповідь або її відсутність	0 балів
Самостійна робота	Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати. Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді та написання реферату. <u>Критерії оцінювання реферату (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 (10) балів)</u>	
	Критерії	6 семестр
	● глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції	- 12-15 балів
	● обґрунтоване розкриття проблеми	- 9-11 балів
	● тема розкрита неповно	- 6-8 балів
	● реферат суто компілятивного рівня	- 3-5 балів
	● розкритий лише окремий аспект	- 1-2 бали
	● реферат не зарахований	- 0 балів

7. Політика курсу

Відвідування занять і виконання навчального навантаження студентами. Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 (URL: <https://pnu.edu.ua/wp->

[content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf)) і [Положення 2](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc) (URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc)

8. Рекомендована література

- Хрестоматія по історії южних и западных славян: В 3 т. Минск, 1987–1991.
- Дейвіс Норман. Боже ігрище. Історія Польщі. К. 2008. 1079 с.
- Дильонгова Г. Історія Польщі 1795 – 1990. К. 2007. 237 с.
- Зашкільняк Л. О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002.
- Історія южних и западных славян. Курс лекцій. Москва, 1998. Т.1–2.
- Історія південних і західних слов'ян. Підручник. Київ, 1987.
- Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Л. Зашкільняка. – Львів, 2001. 660 с.
- Комар В. Л. Концепція прометеїзму в політиці Польщі (1921 – 1939рр.). Івано-Франківськ 2011. 360 с.
- Кріль М. М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 284 с.
- Яровий В. І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
- Яровий Я. І. Новітня історія Центральноєвропейських та балканських країн. ХХ століття. Київ, 2005.

Викладач _____ Комар В. Л.